HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

דשקיל ליה. לעצין ויהיב ליהלה: **שמא יקטוס.** העלה והויא קליפה מן הממחוגר: **עד שיחזיק בזרעים.** עצין הוי תלוש ומיקני במשיכה זרעים הוו מחוברין ולין בקרקע ונקנים בכסף בשטר ובחזקה. ועד שיחזיק כגון דניכם לו עידר דהויא חזקה ובלא יהיב מעות קמיירי דאי יהיב זוזי מיקנו בכסף: **החזיק בעלין.** ולא משכו לקנות אלא עשה בו שום מלאכה במקומו: **אף עלין לא קנה.** דמטלטלין לא מיקנו בחזקה: **נקבו באדמה ונופו בחוצה לארץ.** שהיה מונח על הגדול ונוף הזרעים נוטה חוץ לעצין חוץ לגבול: **בתר נקבו אזלינן.** במשכן הוא יונק וחייב במעשר: **בתר נופו אזלינן.** ופטור מן המעשר מן התורה בחוצה לארץ: **בדאשרוש.** חוץ לנקב בתוך קרקע ארץ ישראל: **כולי עלמא לא פליגי.** דלא אזלי תו בתר נוף הואיל וממחובר ממש בארץ: **ובדאשרוש לא פליגי.** ליכא למאן דאזיל בתר נוף: **שתי גנות זו על גב זו.** וזו אצל זו וקרקעית האחת גבוהה מחברתה וגידול שלה זקוף והירק בינתים בגידול הגבוהה דעכשיו הוא נשרש בקרקעו של עליון ונופו באוירו של תחתון: **של תחתון.** אזלינן בתר נוף: **לדקתני טעמא.** שאם ירצה תחתון למלאות גגתו כו' והואיל וכידו למחות וגורס לירק הזה זוכה בה ולאו משום הטיית נוף: **טבל וחולין מעורבין זה בזה.** אין לך פירי בחולין הזה שאין מקצתו מן הארץ שהוא טבל ומקצתו מחוצה לארץ שהוא חולין לפי שהעיקה מתערבת. ופקא מינה שאין מעשרין מטבל ולאי עליו דהוי מן המיוב על הפטור ולא ממנו על טבל ולאי: **הגדל בחיוב.** מה שבתוך ארץ ישראל: **מקצתו נופו כו'.** ואע"פ שכל שרשיו בארץ אי בחו"ל אלמא אזלינן בתר נוף: **מ"ט דרבן שמעון.** מהו הגדל בחיוב חייב והלא הייעקה של שרשין מעלה שרף בכל הפרי ושורשי עבר זה מעלים שרף לפרי שבעבר זה: **דמפסיק לומא.** שן סלע מבדיל בתמצע השרשים ומפסיקין עד הגזע הלכך לרבן שמעון לא ינקי מהדדי: **דהדרי ערבי.** שהעץ מן הגזע ולמעלה אלא: **מר סבר אוירא מבלבל.** אע"פ שכל מה שיש מן השרשין בקרקע הוי מובדל הואיל וכשיצא לאויר הוא מעורב ומבלבל וינקי מהדדי: **ומ"ס.** אוירא לא מבלבל הואיל ובתוך הקרקע מובדל בסלע שאינו מצמיח. ומיהו היכא דכל שרשיו בא"י ליכא מאן דאזיל בתר נוף: **אנא עורות הן.** חלוקין בשמותיהן ובשיעוריהן: **למשמעו.** כמלה זו אנא נתקנה בחימוץ כדת הלחם: **קמיה.** מעובד בקמחה: **למאי הלכתא.** שיעוריהן חלוקין: **משקולא.** של עופרת עשויה להיות פותחת ומחפין אותה בעור אנא תהא נשופת ופותחת: **רבעא דרבעא.** משקל קטן אלהן היה: **חיפה.** מתוקן קצת ורואי לחפות בו קמיעין: **לכתוב עליו אם הגט.** כדבון דמכתבי. ומיהו קלף גמור דמליח וקמיח ואפיץ לא שמיה עור משום הכי לא מני בהדייהו ושיעוריה תנן בהמוצית יין (שבת דף עט:) קלף כדי לכתוב בו פרשה קטנה שבתפילין אבל דיפתרא אינו כשר לתפילין הילכך שיעורו בגט: **מאן חכמים.** כלומר מאן מינהו ומאי טעמייהו דמכשירי: ר'

ואי אפשר לומר כן דלר' מאיר בעינן שיהא מוכח מתוכו כדמשמע ברש כל הגט (לקמן כד:) ובדבר שיכול להזדייף אין מוכיח מתוכו כלום (א) אבל

עציץ של אחד וזרעים של אחר. ה"ה דהוה מצי לאשמועי הכל בעצין וזרעים של אחד אלא לרבותא נקט הכי דאע"ג דבעל עצין קונה זרעים לא קנה אע"פ שהם בתוך העצין שלו: **החזיק בזרעים קנה עציץ.** כמו בעלמא דאמרי' בפ"ק דקידושין (דף מז.) או שמא הכא לא צריך דכיון דצריך עצין לזרעים בטל אגב זרעים (א) וכן גבי שטר כיון שהחזיק בקרקע נקנה השטר בכל מקום שהוא ושמא התם לא בעינן אגב משום דשטר

דשקיל ליה ויהיב ליה ניהלה רבא אמר פסול גזרה שמא יקטום: (א)עציץ של אחד וזרעים של אחר מכר בעל עציץ לבעל זרעים כיון שמשך קנה (ב)מכר בעל זרעים לבעל עציץ לא קנה עד שיחזיק בזרעים (ג)עציץ וזרעים של אחד ומכרן לאחר החזיק בזרעים קנה עציץ וזו היא ששנינו (ד)נכסים (ה)שאין להם אחריות נקנין עם נכסים שיש להן אחריות בכסף ובשטר ובחזקה (ה)החזיק בעציץ אף על עציץ לא קנה עד שיחזיק בזרעים נקבו בארץ ונופו בחוצה לארץ אביי אמר בתר נקבו אזלינן רבא אמר בתר (ו)נופו אזלינן בדאשרוש כ"ע לא פליגי כי פליגי (ז)בדלא אשרוש ובדאשרוש לא פליגי והתנן (ח)שתי גנות זו על גב זו וירק בינתים ר"מ אומר של עליון ר' יהודה אומר של תחתון התם כדקתני טעמא א"ר מאיר מה אם ירצה עליון ליטול את עפרו אין כאן ירק אמר רבי יהודה מה אם ירצה התחתון למלאות את גגתו עפר אין כאן ירק ואכתי בדאשרוש לא פליגי והא תניא (ט)אילן מקצתו בארץ ומקצתו בחוצה לארץ טבל וחולין מעורבין זה בזה דברי רבי (י)רשב"ג אומר הגדל בחיוב חייב והגדל בפטור פטור מאי לאו מקצת נופו בארץ ומקצת נופו בחוצה לארץ לא (יא)מקצת שרשין בארץ ומקצת שרשין בחוצה לארץ ומאי טעמא דרשב"ג דמפסיק צונמא מאי טעמא דרבי דהדרי ערבי במאי קמיפלגי מר סבר אוירא מבלבל ומ"ס האי לחודיה קאי והאי לחודיה קאי: ר' יהודה בן בתירא אומר כו': א"ר חייא בר אסי משמיה דעולא (ג) עורות הן (יב)מצה חיפה ודיפתרא מצה כמשמעו דלא מליח ודלא קמיח ודלא אפיץ למאי הלכתא להוצאת שבת וכמה שיעורו כדתנן (יג)עור כדי לעשות קמיע דיפתרא דמליח וקמיח ולא אפיץ למאי הילכתא להוצאת שבת וכמה שיעורו כדי לכתוב עליו את הגט: וחכמים מכשירין: (יד)מאן חכמים אמר (טו)רבי אלעזר ר'

מאן חכמים ר' אלעזר. פי' בקונטרס דאמר עדי מסירה עיקר והכאה (יה) צריכה להכיא עדי מסירה ודוקא הכא על דבר שיכול להזדייף אומר רש"י דצריכה עדי מסירה בשעה שנאת להנשא אבל בגיטין הכתובים בדבר שאינו יכול להזדייף יכולה להנשא ע"י עדי חתימה ואפילו לר' אלעזר כדתנן בפ' בתרא (לקמן פו.) ומייתי ליה ברש מכילתין[1] שאין העדים חותמין על הגט אלא מפני תיקון העולם[2] אבל מה שפי' בקונטרס דלר' מאיר אשה הבאה לינשא בגט הכתוב על דבר שיכול להזדייף אינה צריכה עדי מסירה ועדים החתומים בו אינה מביאה לפניו אם יש מכירין חתימתן ואי הוה ביה תנאה וזייפתיה ליכא דידע משמע דאי הוי סהדי[3] קמן[4] הוה כשר

קרקעיתה נמוך, והירק בינתים. בזקיפת הגובה שזו גבוהה מזו, יש שומיס או בגלים (ב"מ קיח:). של עליון. שהרי עפרו הוא ומשלו הוא יונק (שם). של תחתון. שטל תחילו הוא מונח (שבת). למלאות את גגתו עפר. משום קרקעו לעליונה (שם). טבל וחולין מעורבין זה בזה. שאין שומטין על הכריכה לחלקו (לחלאים ולומר שלבד חתיכין ושלבד חתוך פטורין (ב"ב כז:). דמפסיק צונמא. בחמלע ברשים שאין שני גדלין יכולין לינק זה מזה (שם). דהדרי ערבי. הלילן נעשה אחד למעלה בעניו (שם). אוירא מבלבל. אע"פ שבתוך הקרקע הם כשני אילנות, הואיל ולמעלה בחוץ העולם נעשה אחד, מתערבין ויונקותיו (שם). מצה כמשמעו. שאין לה שום תיקון (שבת עט.). קמיה. משהין אותו בקמח ומיס (שם). עפריו. מתקנן אותו בחתיכת עפלים כמו שעושין לאן בחתיכת קליפת אם שקורין עגל (שם). כי ריבעא דריבעא דפומבדיתא. ריוצע ליטול של פומבדיתא, דרך הסוחרים לגור משקולת של עופרת כדי שלא תפחת, לפי שהמתכת נשחקת תמיד ונפחת מאליו (שם). קמיע. בלוי שיעוריה מכדי לגור משקולת (שם). כדי לכתוב עליו את הגט. ותנן (לקמן פה.) גופו של גט הרי אם מוחקת לכל אדם ושמו ושמה והעדים וחותמן, ושיעור זה קטן מכולן (שם).

בתר נקבו אזלינן. (ט) למאן דאמר בהעור והרוטב (חולין קכא.)

(א) בדלעת הנטוע בעצין שאינו נקוב ויצאה חוץ לעצין הטמא בטומאתו והטהור בטהרתו ה"א אם עצין בחוצה לארץ ונופו נוטה לארץ דמהני יציקת הנוף לענין נוף גופיה וחייב במעשר מכל מקום לא משיבא יציקת הנוף כייקת שורש דהא לא מטהרה יציקת הנוף מה שבתוך העצין והכא מחייב נוף מחמת יציקת העיקר:

ובדאשרוש לא פליגי והתנן שתי גנות כו'.

קס"ד דהא דקתני סיפא א"ר מאיר ומה אם ירצה העליון כו' שאין זה עיקר הטעם מדקתני נמי התם א"ר מאיר מאחר שאינהו יכולין למחות זה על זה רואין מהיכן ירק זה אי משמע דבסבלת פליגי אי זה מהן עיקר ואמרי' נמי התם בגמרא בפ' הבית והעלייה (ב"מ דף קיח:) ואחזו לטעמייהו אילן היוצא מן הגזע כו' ותנן נמי גבי ערלה כי אמי גוונא ותימה דלא מייתי הכא מערלה: **לא** על נייר מחוק. שהכתב על הנייר שאינו מחוק ועדיו על המחק אבל שניהם על המחק כשר כדאמרי' בריש גט פשוט (ב"ב קסד.) דאינו דומה נמחק פעם אחת לנמחק שתי פעמים: **שלש** עורות הן. פי' בקונטרס דקלף גמור לא חייב בהדייהו דלא שמיה עור ועוד אומר ר"י דלא מני בהדייהו קלף משום דבהדיא תנן שאינו כדי לכתוב פרשה קטנה שבתפילין ואף על גב דשיעור חיפה דהוי כדי לעשות קמיע שנוי במשנה מ"מ לא הזכיר חיפה בהדיא במתני':

כדי לכתוב עליו את הגט. היינו כרבנן דמכשרי לדיפתרא ולהכי מייתי לה הכא ואלו השיעורין אינן לפי חשיבות העור דיש שהוא חשוב ושיעורו גדול מן הגרוע ממנו אלא כל מ' שיעורו במה שרגילין לעשות ממנו:

מאן חכמים ר' אלעזר. פי' בקונטרס דאמר עדי מסירה עיקר והכאה (יה) צריכה להכיא עדי מסירה ודוקא הכא על דבר שיכול להזדייף אומר רש"י דצריכה עדי מסירה בשעה שנאת להנשא אבל בגיטין הכתובים בדבר שאינו יכול להזדייף יכולה להנשא ע"י עדי חתימה ואפילו לר' אלעזר כדתנן בפ' בתרא (לקמן פו.) ומייתי ליה ברש מכילתין[1] שאין העדים חותמין על הגט אלא מפני תיקון העולם[2] אבל מה שפי' בקונטרס דלר' מאיר אשה הבאה לינשא בגט הכתוב על דבר שיכול להזדייף אינה צריכה עדי מסירה ועדים החתומים בו אינה מביאה לפניו אם יש מכירין חתימתן ואי הוה ביה תנאה וזייפתיה ליכא דידע משמע דאי הוי סהדי[3] קמן[4] הוה כשר

(א) נראה דל"ל והמוכיח כתב בכתב על החתם דכשר משום דשקיל ויהיב לה לבולי עצין ואין לחוש וכו'.

עין משפט נר מצוה

עד א מיי' פ"ג מהלכות מכירה הל' טו סמג עשין פב טוש"ע מ"מ סימן רכ סעיף י:

עה ב מיי' שם טוש"ע שם סעיף יא:

עו ג מיי' שם הל' טז טוש"ע שם סעיף יב:

עז ד מיי' שם טוש"ע שם סעי' ח:

עח ה מיי' שם טוש"ע שם סעי' יב:

עט ו ז מיי' פ"א מהל' תרומות הלכה כה:

פ ח ט מיי' שם הל' כד:

פא י מיי' פי"ח מהל' שבת הלכה יד:

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה בתר וכו' בהעור והרוטב בקישות הנטועה:

מוסף רש"י

שייך לעמוד קודם.

מה הוייה בכסף. כשמכוה עצמה לאיש אפשר בכסף, כדנפקא לן בקידושין (נ.) קיימה קיימה משלה עפרון (שוכה כד:). דבר הכורת בינו לבינה. שלא יטול מנאי בגנו שיקבלם יחד אלא דברי הבלה יהו (ערובין טו:) שתהא קפיצת הדברים כורתת ביניהם ולא יהא מנאי האומנים יחד (שוכה כד:). לעולם אין זה כריתות. שכל ימיה היא נאגדת בו לקיים מנאי זה ממתמו (קדושין ה.) דהא כל ימיה קשורה בו שתמתמו היא נמנעת מלשתות יין ומנאי זה תלוי והולך לעולם ואין זה הבלה (ערובין טו:) שלא ילך (שוכה כד:). עד שלשים יום הרי זה כריתות. אפילו מיד דהיא מקיים מנאי ומלך, שאפשר דברים הללו לבא לידי הבלה (קדושין ה.) שהרי דברי הבלה הן לסוף שלשים יום ומותרת מיד לאיש אחר (ערובין טו: ובביי"ז שוכה כד:). מכרת כריתות. דהוה תלי למכתב ספר כרת, דמשמע ספר כורתה, והך דהשא אחריתי מייתוה לעיל (קדושין ה.).

ע"כ שייך לעמוד קודם.

נכסים שאין להם אחריות נקנין עם נכסים שיש להם אחריות. אם מכר מטלטלין עם קרקע, יין שקנה ונקח את הקרקע באחד משלשה קניינים, נקנים מטלטלין עמה (קדושין כו.) בדבר שהוא קנין לקרקע ואינו קנין למטלטלין (ב"מ מז.). בכסף ובשטר ובחזקה. שהמטלטלין אין נקנין אלא במשיכה וקרקע נקנה בכסף ואם מכר לו קרקע ומטלטלין יחד, יין שנתן דמי הקרקע או מכר לו שטר מכירת קרקע או החזיק בקרקע מדעת מוכר נקנו המטלטלין בלא משיכה (ב"ב כז:). שתי גגות זו על גב זו. סמוכות זו לזו, האחת שלמעלה וקרקעיתה נמוך, ושאלה הכל אחד ואלו לרבותא נקט הכי דאע"ג דבעל עצין קונה זרעים לא קנה אע"פ שהם בתוך העצין שלו: **החזיק בזרעים קנה עציץ.** לריך עיון אם לריך לומר אגב וקני כמו בעלמא דאמרי' בפ"ק דקידושין (דף מז.) או שמא הכא לא לריך דכיון דלריך עצין לזרעים בטל אגב זרעים (א) וכן גבי שטר כיון שהחזיק בקרקע נקנה השטר בכל מקום שהוא ושמא התם לא בעינן אגב משום דשטר

(ב) בדלעת הנטוע בעצין שאינו נקוב ויצאה חוץ לעצין הטמא בטומאתו והטהור בטהרתו ה"א אם עצין בחוצה לארץ ונופו נוטה לארץ דמהני יציקת הנוף לענין נוף גופיה וחייב במעשר מכל מקום לא משיבא יציקת הנוף כייקת שורש דהא לא מטהרה יציקת הנוף מה שבתוך העצין והכא מחייב נוף מחמת יציקת העיקר:

ובדאשרוש לא פליגי והתנן שתי גנות כו'.

קס"ד דהא דקתני סיפא א"ר מאיר ומה אם ירצה עליון ליטול את עפרו אין כאן ירק אמר רבי יהודה מה אם ירצה התחתון למלאות את גגתו עפר אין כאן ירק ואכתי בדאשרוש לא פליגי והא תניא (ג)אילן מקצתו בארץ ומקצתו בחוצה לארץ טבל וחולין מעורבין זה בזה דברי רבי (ד)רשב"ג אומר הגדל בחיוב חייב והגדל בפטור פטור מאי לאו מקצת נופו בארץ ומקצת נופו בחוצה לארץ לא (ה)מקצת שרשין בארץ ומקצת שרשין בחוצה לארץ ומאי טעמא דרשב"ג דמפסיק צונמא מאי טעמא דרבי דהדרי ערבי במאי קמיפלגי מר סבר אוירא מבלבל ומ"ס האי לחודיה קאי והאי לחודיה קאי: ר' יהודה בן בתירא אומר כו': א"ר חייא בר אסי משמיה דעולא (ו) עורות הן (ז)מצה חיפה ודיפתרא מצה כמשמעו דלא מליח ודלא קמיח ודלא אפיץ למאי הלכתא להוצאת שבת וכמה שיעורו כדתנן (ח)עור כדי לעשות קמיע דיפתרא דמליח וקמיח ולא אפיץ למאי הילכתא להוצאת שבת וכמה שיעורו כדי לכתוב עליו את הגט: וחכמים מכשירין: (ט)מאן חכמים אמר (י)רבי אלעזר ר'

מאן חכמים ר' אלעזר. פי' בקונטרס דאמר עדי מסירה עיקר והכאה (יא) צריכה להכיא עדי מסירה ודוקא הכא על דבר שיכול להזדייף אומר רש"י דצריכה עדי מסירה בשעה שנאת להנשא אבל בגיטין הכתובים בדבר שאינו יכול להזדייף יכולה להנשא ע"י עדי חתימה ואפילו לר' אלעזר כדתנן בפ' בתרא (לקמן פו.) ומייתי ליה ברש מכילתין[1] שאין העדים חותמין על הגט אלא מפני תיקון העולם[2] אבל מה שפי' בקונטרס דלר' מאיר אשה הבאה לינשא בגט הכתוב על דבר שיכול להזדייף אינה צריכה עדי מסירה ועדים החתומים בו אינה מביאה לפניו אם יש מכירין חתימתן ואי הוה ביה תנאה וזייפתיה ליכא דידע משמע דאי הוי סהדי[3] קמן[4] הוה כשר

גליון הש"ס

תוס' ד"ה בתר נקבו אזלינן לב"ד. עי' תשובת דבמי ריטוס סי' כב:

מוסף תוספות

א. [ר]סתום כפירושו. ריטב"א. ב. דמאי אמרת, מחיק לי' פעם שנית וכתיב ביה מאי דבעי וכו' (ד)להכי לא חיישינן. רשב"א. ג. עור סתם קתני. תוס' הרא"ש. ד. כדקתני קלף. תוס' הרא"ש. ה. ע"י גט. תוס' הרא"ש. ו. ר' אלעזר אומר אע"פ שאין עליו עדים אלא שנתנו לה בפני עדים כשר וגובה מנכסים משועבדים. רשב"א. ז. כלומר שאם הלכו להם עדי מסירה משיאין אותה בקיום הגט. רשב"א. המאחר דחזינן בידה גט דליכא למיחש לזיופא אמרי' דמסתמא בא לידה כמצותו. תוס' הרא"ש. ח. גופייהו. תוס' הרא"ש. ט. ומסהדי עליה דלא דזייפתיה. רשב"א. י. גבי כתב לגרש את הגדולה לא יגרש בו את הקטנה. רשב"א. יא. [ו]אף כשיבאו וויעידו הם בכך אין בכך כלום וכו' [אלא] ה"פ, ר"א היא, אבל לר"מ לעולם פסול אף אם יבאו עדים עצמן, דעדי חתימה ממש בעינן. רשב"א.

פסקי רי"ד

שמא יחתום כתבו לתורף תלשו חתמו ונתנו לה כשר. פי' ר"מ סבר עידי חתימה כרתי הם הם העיקר וגט שיש עדים חתומים בו אע"פ שנתנו בינו לבינה כשר ונשאת בו אחרי שהגט יוצא חתום מתחת ידה ומקויים בחותמיו ולא בעי' עידי מסירה והאי וכתב לה על חתימת עדים קאי שהיא העיקר והלכך אם כתבו כולו ואפילו התורף במחובר ותלשו וחתמו ונתנו לה כשר ור' יהודה פוסל דבעי' כתיבת הגט וגם חתימתו בכשרות דדאמרן בשמעתא קמייתא בפ"ק דמסכתין (ד.) מאן האי תנא דבעי כתיבה וחתימה לשמה ר' יהודה הוא וקי"ל הלכה כרבי אלעזר בגיטין וכדאמרינן לקמן (כו:) הלכה כרבי אלעזר. כתבו על חרס של עצין נקוב [כשר] דשקיל ליה ויהיב ליה ניהלה. על עלה של עצין נקוב אביי אמר כשר דשקיל ליה ויהיב ליה ניהלה:

ורבא אמר פסול גזירה שמא יקטום ודוקא בעצין נקוב דחשיב כמחובר פסלי קטימה והמורה כתב (א) כתבו על החרס עד דיהיב לכולו עצין ואין לחוש שמא ישבר החרס ויתן לה החתיכה והויא ליה קציצה דלא מפסיד ליה לעצין ואינו נ"ל שאפי' אם ישבר החרס כשר שאעפ"י שהוא נקוב הזרעים חשובים מחוברים ולא גוף העצין ולא חשיבא קציצה אלא כשיקצץ מן המחובר ולא מן התלוש דאם איתא אמאי נקט עצין נקוב אפילו כשאינו נקוב נמי יפסול רבא אלא לאו ש"מ לא פסלה קטימה אלא במחובר ולא בתלוש והאי דקאמר גבי עצין דשקיל ליה ויהיב ליה ניהלה לאו למימרא דלא מיתכשר אלא בהכי דאפילו אם ישברנו נמי כשר ולהכי נקט האי לישנא כלומר דלא מיחסר מידי דשקיל ליה אי נמי איידי דאמר אביי גבי עלה נקט האי לישנא דנמי נמי גבי חרס ואם כתב הגט בראש המגילה ואח"כ חתכו והפסיקו ממנה כשר וכ"כ גם ר"ח ז"ל ודייקי' מינה מדגזרינן בעלה של עצין נקוב ש"מ בנייר כי האי גוונא אפילו קצץ כשר אבל בעל ה"ג כתב מאן דכתיב גיטא ליפסוק מגילתא שיעור גט והדר ליכתביה ואי כתב מקמיה דליפסוק מגילתא ופסיק ליה בתר דכתב גיטא (מינה) מיפסל גיטא דכתיב וכתב ונתן וכו' ואינו נ"ל דהא לא פסל במתני' אלא מחובר לקרקע ובעלי חיים אבל מחובר דתלוש לא: רבי יהודה בן בתירא אומר וכו' פי' המורה מפני שיכול לחזור ולמחוק עד הערים ולכותבו ויעביר תנאי שהיה בו ולא מוכחא מילתא דהא עדים נמי על המחק חתומים ואינו נ"ל מדאמרי' בגט פשוט (ב"ב קסג:) אמר רב שטר הבא הוא ועדיו על המחק כשר וא"ת מוחק וחוזר וכותב אינו דומה מי שנמחק פעם אחד למי שנמחק פעם אחר אבל אלא שטר הבא על המחק ועדיו על הנייר דמחיק ליה לשטרא וכתיב מאי דבעי והכי נמי דפסיל ליה אלא גט הבא על המחק ועדיו על הנייר: ג' עורות הן מצה וחיפה ודפתרא מצה כמשמעו דלא מליח ולא קמיח ולא אפיץ וחיפה דמליח ולא קמיח ולא אפיץ דפתרא דמליח וקמיח ולא אפיץ ומתוך כך אין המחק ניכר בו והקלפים שלנו המעובדים בסיד כך הם כמו המעופצים שבבבל לא היו רגילים אלא בעפץ וכך הוא הסיד לנו כמו העפץ להן ואינו יכול להזדייף: וחכמים מכשירין מאן חכמים